

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ДЕПАРТМАНУ ЗА АНГЛИСТИКУ

др Ђорђе Видановић, редовни професор

Предмет: Рецензија књиге *Језик и кретање: когнитивносемантички огледи* аутора Душана Стаменковића

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Нишу одржаној 20. априла 2016. године именован сам за рецензента рукописа *Језик и кретање: когнитивносемантички огледи* аутора др Душана Стаменковића, доцента на Департману за англистику Филозофског факултета у Нишу. Рукопис који сам добио укупно има 336 страна у формату Б5 и садржи следеће елементе: *Предговор* (6–7), *Уводне напомене* (8–10), поглавља (1) *Глаголи кретања и когнитивна семантика* (11–101), (2) *Прототипичност глагола људског кретања* (102–144), (3) *Семантички опис речничког значења глагола људског кретања* (145–198), (4) *Превођење глагола људског кретања са енглеског на српски језик ван контекста* (199–206), (5) *Превођење глагола људског кретања са енглеског на српски језик у контексту* (207–268), (6) *Фиктивно кретање у српском језику* (269–289) и (7) *Закључна разматрања* (290–298), након чега следе *Библиографија* (299–322), *Индекс имена* (323–331), резиме на енглеском језику (332–334) и *Белешка о аутору* (335–336). Текст је заснован на докторској дисертацији аутора, али је обogaћен резултатима повезаних истраживања обављених након завршетка дисертације, као и додатним теоријским поставкама.

Прво поглавље под називом *Глаголи кретања и когнитивна семантика* представља теоријску основу за емпиријска поглавља која следе. У оквиру овог, најдужег поглавља аутор разматра појам глагола кретања, могућности компоненцијалне анализе ове врсте глагола и представља досадашња истраживања која су се бавила семантиком глагола кретања и лексикализацијом кретања у енглеском и српском језику. Аутор затим посебну пажњу посвећује појму категоризације у когнитивној лингвистици, са намером да истраживање глагола кретања у неколико корака повеже са теоријом прототипова. Теорију прототипова представља систематично и кроз хронолошки преглед, са почетком у филозофским и математичким основама, преко истраживања примарних лексема и психолошких експеримената Еленор Рош и сарадника, па све до идеја семантике оквира и идеализованих когнитивних модела. Након овога, аутор даје преглед три најважнија истраживања која су настојала да повежу идеју прототипа са истраживањем значења

глагола. У кратким цртама, аутор приказује и друге когнитивносемантичке теорије – теорију појмовне метафоре, аналогije, сликовних схема, менталних простора и појмовног сажимања и наводи како се глаголима кретања може приступити из перспектива ових теорија. На крају овог поглавља налази се и одељак који даје предлог третирања описа кретања кроз идеализовани когнитивни модел или семантички оквир.

Наредних пет поглавља књиге приказују низ емпиријских подухвата са основним циљем да се расветле аспекти концептуализације и категоризације глагола кретања у енглеском и српском језику. Прво од њих, названо *Прототипичност глагола људског кретања*, описује кораке кроз које аутор покушава да дође до редоследа глагола кретања у енглеском и српском језику у погледу прототипичности. Процедуре обухваћене овим поглављем укључују методе директног оцењивања, слободних асоцијација и учесталости употребе (на основу резултата мерења употребе у великим електронским корпусима). У наредном поглављу, *Семантички опис речничког значења глагола људског кретања*, Стаменковић се осврће на речничке одреднице најтипичнијих глагола кретања у два језика, при чему се за сваки од њих поред прегледа значења нуди и предлог сликовне схематизације. Поглавље *Превођење глагола људског кретања са енглеског на српски језик ван контекста* описује емпиријску процедуру која је имала за циљ да утврди корелације између резултата испитивања прототипичности глагола кретања и избора преводних еквивалената у преводном упитнику без контекста, док се у поглављу *Превођење глагола људског кретања са енглеског на српски језик у контексту* у односу на исте резултате сагледавају преводна решења преузета из паралелног преводног књижевног корпуса. Последње емпиријско поглавље испитује феномен фиктивног кретања у српском језику, при чему је фиктивно кретање само по себи веома важно за когнитивистички приступ језику. Након овога, аутор даје и закључна разматрања која обједињују резултате свих емпиријских процедура и додатно их повезују са теоријским оквиром.

Имајући у виду квалитет и темељитост теоријског дела књиге *Језик и кретање: когнитивносемантички огледи*, као и доследност и свеобухватни научни допринос емпиријских процедура обављених у оквиру поглавља која следе, са задовољством је препоручујем за објављивање.

У Нишу,
5. маја 2016. године

С поштовањем,

проф. др Ђорђе Видановић
Департман за англистику
Филозофски факултет
Универзитет у Нишу